

MATERIAŁY
ZACHODNIOPOMORSKIE

Rocznik Naukowy Muzeum Narodowego w Szczecinie

Nowa Seria

Tom XII
2016

Szczecin 2016

Redaktor Naczelny
Anna B. Kowalska

Sekretarz Redakcji
Bartłomiej Rogalski

Członkowie Redakcji
Krzysztof Kowalski, Dorota Kozłowska, Rafał Makala

Rada Naukowa
dr hab. prof. UJ Wojciech Blajer, prof. Aleksander Bursche, prof. Wojciech Dzieduszycki,
dr hab. prof. UAM Jarosław Jarzewicz, prof. Hauke Jöns, dr hab. prof. UW Joanna Kalaga,
dr hab. prof. UG Henryk Machajewski, dr Dmitrij Osipow,
dr hab. prof. UW r Tomasz Płonka

Redakcja wydawnicza
Piotr Wojdak

Tłumaczenie
Tomasz Borkowski, Agnes Kerrigan (proofreading)

Recenzenci
dr hab. prof. UW r Artur Błażejewski, dr hab. Mirosław Hoffmann, dr hab. Andrzej Janowski,
dr hab. prof. PAN Michał Kara, dr hab. Henryk Kobryń, dr Sebastian Messal,
dr hab. prof. PAN Andrzej Mierziński, Aleksander Ostasz, prof. Marian Rębkowski,
dr hab. prof. UŁ Seweryn Rzepecki, Maciej Słomiński, prof. Andrzej Wyrwa,
dr hab. Gerd-Helge Vogel

Adres Redakcji
Muzeum Narodowe w Szczecinie
70-561 Szczecin, ul. Staromłyńska 27
tel. (+48) 797 705 2529, e-mail: mzp@muzeum.szczecin.pl
www.mzp.muzeum.szczecin.pl

Projekt okładki
Waldemar Wojciechowski

© Copyright by Muzeum Narodowe w Szczecinie and Authors

ISSN 0076-5236

Nakład 250 egz.

Skład
Soft Vision, Szczecin

Druk
Soft Vision, Szczecin

Szczecin 2016

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	7
Krzysztof Kowalski, Dorota Kozłowska, Bartłomiej Rogalski „Zaginione – Ocalone”. Odkrycie zabytków archeologicznych ze szczecińskiej kolekcji starożytności pomorskich w Mołtowie	9
‘Lost – Saved’. The discovery of archaeological artefacts from Szczecin collection of Pomeranian antiques in Mołtowo	74
Agnieszka Matuszewska Społeczności kultury pucharów lejkowatych na wyspie Wolin	77
Funnel Beaker culture communities on Wolin island	123
Agnieszka Matuszewska Materiały późnoneolityczne ze Wzgórza Młynówka w Wolinie	125
Late Neolithic materials from Wzgórze Młynówka in Wolin	131
Justyna Żychlińska Kilka uwag o warsztatach tkackich ludności kultury łużyckiej	133
Some remarks about weaving workshops in the Lusatian culture	148
Jarosław Rola Próba interpretacji wyników badań wykopaliskowych na stanowisku kultury łużyckiej w Sypniewie, gm. Jastrowie	149
An attempt of interpretation of the results of excavations on the Lusatian culture site in Sypniewo, Jastrowie commune	160
Daniel Żychliński <i>Sacrum i profanum</i> – przenikanie czy podział? Przyczynek do dyskusji na podstawie badań cmentarzyska ludności grupy gustowskiej w Kunowie, woj. zachodniopomorskie	161
<i>Sacrum and profanum</i> – diffusion or division? A contribution to the discussion based on excavations on the Gustow group population burial ground in Kunowo, West Pomeranian Voivodeship	185
Peter Donat Grubenhäuser und der nordwestslawische Siedlungsraum	187
Sunken huts and the area of the north-west Slavic settlement	225
Ziemiarki a osadnictwo Słowian północno-zachodnich	226
C. Michael Schirren Orakeltrunk oder Walkürengruß? Eine Hand mit Trinkhorn aus Groß-Strömkendorf, Lkr. Nordwestmecklenburg	227
Oracle toast or Valhalla welcome? Hand holding drinking horn from Groß-Strömkendorf, Lkr. Nordwestmecklenburg	238
Toast wyroczni czy powitanie w Walhali? Ręka trzymająca róg do picia z Groß-Strömkendorf, Lkr. Nordwestmecklenburg	238

Kamil Kajkowski	
O wolińskiej łącinie raz jeszcze	239
Again about the Wolin pagan temple	245
Eugeniusz Cnotliwy, Sławomir Słowiński	
Pozostałości pracowni grzebienniczych nowo odkrytych w Wolinie	247
Remains of newly discovered comb production workshops in Wolin	361
Anna Wrzesińska, Jacek Wrzesiński	
Zawieszki dzwoneczkowate z cmentarzyska w Dziekanowicach	
oraz z Ostrowa Lednickiego	363
Bell-shaped pendants from the cemetery in Dziekanowice and from Ostrów Lednicki	380
Antoni Porzeziński	
Charakterystyka form obrządku pogrzebowego na cmentarzysku w Cedyni	
(stanowisko 2, drugi etap prac badawczych w latach 1976–1985)	381
The characterization of burial rites forms in the cemetery in Cedynia (site 2, the second stage	
of research in the years 1976–1985)	412
Jens-Peter Schmidt	
Frühgeschichtliche Wegeführungen im Recknitztal bei Laage, Lkr. Rostock	413
Prehistoric roads in the Recknitz River valley near Laage, Lkr. Rostock	424
Prehistoryczne drogi w dolinie rzeki Recknitz w pobliżu miejscowości Laage, Lkr. Rostock	425
Jerzy Gawlikowski, Jerzy Stępień	
Zwierzęta dziko żyjące na Pomorzu Zachodnim we wczesnym średniowieczu	427
Wild animals in West Pomerania in the early Middle Ages	447
Zbigniew Radacki	
Rozważania na temat początków klasztoru cysterskiego w Kołbaczu	449
Considerations on the beginning of the Cistercian monastery in Kolbacz	461
Ewa Górkiewicz-Bucka	
Biżuteria z wczesnośredniowiecznego grodziska w Kamieniu Pomorskim	463
Jewellery from the early medieval stronghold in Kamień Pomorski	481
Henryk Kustos�, Artur Sobucki	
Odkrycie relikwów średniowiecznego kościoła klasztoru dominikanów	
pw. św. Idziego w Kamieniu Pomorskim. Wstępne wyniki badań	
architektoniczno-archeologicznych	483
The discovery of remains of medieval Dominican monastery church of St Giles in Kamień Pomorski.	
Preliminary results of architectural and archaeological research	546
Magdalena Szymczyk	
Badania archeologiczne w Myśliborzu w latach 1945–2014	547
Archaeological research in Myślibórz in the years 1945–2014	571

Marcin Dziewanowski, Paulina Romanowicz Będargowo. Przyczynek do badań nad średniowieczną wsią zachodniopomorską	573
Będargowo. A contribution to the study on Western Pomeranian medieval village	609
Anna B. Kowalska Zapomniana rzeczywistość. Zarys dziejów klasztorów w średniowiecznym Szczecinie	611
Forgotten reality. A brief history of medieval monasteries in Szczecin	631
Piotr Maliński, Wojciech Filipowiak, Przemysław Krajewski Wrak łodzi rybackiej z Kamienisk, gmina Goleniów	633
Fishing boat wreck from Kamieniska, Goleniów commune	646
Piotr Maliński, Przemysław Krajewski, Sławomir Radaszewski Wrak łodzi z lekkiego parku przeprawowego NLP w Rejonie Pamięci Narodowej	647
Wreck of boat from the light pontoon bridge park NLP in the Region of National Remembrance	656
Andrzej W. Świąch, Benedykt Hac Monitoring XX-wiecznych wraków wojennych na przykładzie badań środowiskowych jednostki SS Stuttgart – studium przydatności pozyskanych danych w kontekście prac archeologicznych i ochrony podwodnego dziedzictwa kulturowego	657
Environmental supervision of the 20 century shipwrecks using the example of the remains of vessel SS Stuttgart – case study of the usefulness of obtained data in the context of archaeological work and the protection of underwater cultural heritage	669
Ewa Gwiazdowska Gewerbt, gewalkt, genäht und poliert. Schuh- und Lederwerk im künstlerischen Schaffen von August Ludwig Most	671
Tanning, sewing and polishing. Footwear and leather production in the works by August Ludwig Most	715
Garbowanie, szycie i polerowanie. Obuwnictwo i produkcja skórnicza w pracach Augusta Ludwiga Mosta	718
Maria Danuta Wołągiewicz Wspomnienie o prekursorskich badaniach powierzchniowych na Pomorzu Zachodnim w latach 1958–1962	721

Jarosław Rola

Próba interpretacji wyników badań wykopaliskowych na stanowisku kultury łużyckiej w Sypniewie, gm. Jastrowie

**An attempt of interpretation of the results of excavations on the Lusatian culture
site in Sypniewo, Jastrowie commune**

Abstract: The article presents the archaeological material from site 16 in Sypniewo, Złotów district, from a short-term settlement phase of the Lusatian culture from IV – the first half of V period of the Bronze Age. The nearest analogies to features discovered on the site provided results of excavations in Pomerania, on burial grounds linked to so-called Lusatian-Pomeranian-Jastorf circle.

Keywords: Sypniewo, Lusatian culture, urnless burials, Bronze Age

Słowa kluczowe: Sypniewo, kultura łużycka, groby bezpopielnicowe, epoka brązu

Stanowisko nr 16 w Sypniewie, gmina Jastrowie, powiat złotowski (AZP 30-25/16) zostało odkryte w 1996 roku podczas badań powierzchniowych prowadzonych w ramach realizacji AZP przez Mirosławę Dernogę. W tym czasie w obrębie północno-zachodniego stoku niewielkiego wyniesienia leżącego na krawędzi doliny małego cieku zarejestrowano ślad osadniczy (ryc. 1) – trzy fragmenty ceramiki kultury łużyckiej. Zarówno w ujęciu fizycznogeograficznym, jak i geomorfologicznym teren ten położony jest w granicach Pojezierza Szczecińskiego (Gilewska 1999, 245, ryc. 137, 246–247, tabl. 9). W 2008 roku przeprowadzono w tym rejonie ponowne badania powierzchniowe (weryfikacyjno-powierzchniowe) pod kierunkiem Jacka Nowakowskiego, w ramach programu badań osadniczych. Omawiane stanowisko zostało zweryfikowane pozytywnie, zarejestrowano wówczas dwa fragmenty ceramiki kultury łużyckiej¹.

W 2015 roku w miejscowości Sypniewo Kolonia, gm. Jastrowie przystąpiono do realizacji budowy fermy reprodukcyjnej kur mięsnych (działka nr 1000/1) oraz stodoły (działka nr 993/3) w zabudowie zagrodowej gospodarstwa rolnego o powierzchni około 22,7 ha wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. W granicach strefy objętej planowanymi pracami ziemnymi znalazło się także tytułowe stanowisko archeologiczne. W związku z tym przed rozpoczęciem robót ziemnych przeprowadzono kolejne badania powierzchniowe.

---

¹ Ponadto zarejestrowano sześć fragmentów ceramiki nowożytniej, które jednak w dalszej części opracowania nie będą brane pod uwagę.

Poszukiwania wykonywano przy niekorzystnych warunkach obserwacji i w rezultacie nie zarejestrowano ruchomych źródeł archeologicznych. Kolejną lustrację przeprowadzono po usunięciu humusu, na powierzchni około 1,5 ha. Na tle calca – przeważnie gliny o różnym stopniu spiaszczenia – zarejestrowano osiem obiektów (ryc. 2).

Opis obiektów

Obiekt 1 (ryc. 3). Elipsowata jama zachowana w części spągowej (wymiary: $1,00 \times 0,71$ m), o profilu nieckowatym, o maksymalnej głębokości sięgającej 0,09 m. Wypełniskiem był ciemnoszaro-brunatnoszary piasek drobnoziarnisty z licznymi drobnymi fragmentami rozlasowanej spalenizny; konsystencja średniozbita, struktura plamista. W obiekcie nie zarejestrowano ruchomego materiału zabytkowego.

Obiekt 2 (ryc. 3). Elipsowata jama zachowana w części spągowej (wymiary: $0,92 \times 0,76$ m), o profilu nieckowatym, o maksymalnej głębokości sięgającej 0,06 m. Wypełniskiem był brunatno-jasnoszary piasek drobnoziarnisty z licznymi drobnymi fragmentami rozlasowanej spalenizny; konsystencja średnio zbita, struktura plamista. W obiekcie nie zarejestrowano ruchomego materiału zabytkowego.

Obiekt 3 (ryc. 4). Nieregularnie ósemkowata jama zachowana w części spągowej (wymiary: $1,54 \times 0,67$ m), o profilu nieckowatym, o maksymalnej głębokości sięgającej 0,32 m. Wypełniskiem był ciemnoszaro-brunatny piasek drobnoziarnisty, z licznymi drobnymi fragmentami rozlasowanej spalenizny; konsystencja średnio zbita, struktura plamista. W obiekcie nie zarejestrowano ruchomego materiału zabytkowego.

Obiekt 4 (ryc. 4). Jama o zarysie owalnym, o wymiarach $0,94 \times 0,92$ m, o profilu nieckowatym, o maksymalnej głębokości sięgającej 0,53 m. Wypełniskiem były zwarto ułożone otoczaki, a pomiędzy nimi jasnobrunatny, lekko zgliniony piasek drobnoziarnisty o średnio zbitej konsystencji i jednorodnej strukturze. W obiekcie zarejestrowano jeden fragment ceramiki (zapewne ułamek brzuśca: o powierzchni obustronnie gładzonej, matowej, barwie ciemnoszarej, przełomie trójbarwnym, domieszce drobnoziarnistego tłucznia i grubości ścianki 8 mm; nr inw. zabytków 1/2015).

Obiekt 5 (ryc. 5). Jama o zarysie owalnym, o wymiarach $1,16 \times 1,08$ m, o profilu nieckowatym, o maksymalnej głębokości sięgającej 0,44 m. Wypełniskiem były zwarto ułożone otoczaki, a pomiędzy nimi jasnobrunatny, lekko zgliniony piasek drobnoziarnisty o średnio zbitej konsystencji i jednorodnej strukturze. W obiekcie nie zarejestrowano ruchomego materiału zabytkowego.

Obiekt 6 (ryc. 5). Jama o zarysie owalnym, o wymiarach $0,9 \times 0,8$ m, o profilu nieckowatym, o maksymalnej głębokości sięgającej 0,36 m. Wypełniskiem były zwarto ułożone otoczaki, a pomiędzy nimi jasnobrunatny, lekko zgliniony piasek drobnoziarnisty o średnio zbitej konsystencji i jednorodnej strukturze. W obiekcie nie zarejestrowano ruchomego materiału zabytkowego.

Obiekt 7 (ryc. 6). Jama o zarysie nieregularnie owalnym, o wymiarach $1,10 \times 0,86$ m, o profilu nieckowatym, o maksymalnej głębokości sięgającej 0,54 m. Wypełniskiem były zwarto ułożone otoczaki, a pomiędzy nimi jasnobrunatny, lekko zgliniony piasek drobnoziarnisty o średnio zbitej konsystencji i jednorodnej strukturze. W obiekcie nie zarejestrowano ruchomego materiału zabytkowego.

Obiekt 8 (ryc. 6). Jama o zarysie owalnym, o wymiarach $1,16 \times 1,05$ m, o profilu nieckowatym, o maksymalnej głębokości sięgającej 0,53 m. Wypełniskiem były zwarto ułożone

otoczaki, a pomiędzy nimi jasnobrunatno-jasnoszary, lekko zgliniony piasek drobnoziarnisty o średnio zbitej konsystencji i jednorodnej strukturze. W obiekcie zarejestrowano bryłkę węgla drzewnego (nr inw. próbek 1/2015).

Chronologia i funkcja odkrytych obiektów

W trakcie wcześniejszych dwukrotnie prowadzonych prac powierzchniowych na stanowisku łącznie zarejestrowano zaledwie pięć fragmentów ceramiki pradziejowej. Wszystkie przyporządkowano do faz rozwoju kultury łużyckiej przypadających na epokę brązu. Efektem badań wykopaliskowych było z kolei odkrycie ośmiu obiektów. Trzy jamy zachowane w częściach spągowych (nr 1–3) są trudne do oceny chronologicznej, natomiast pozostałe pięć obiektów (nr 4–8) pochodzi niewątpliwie z tego samego okresu. Cechuje je zbliżona wielkość, kształt w przekroju poziomym i pionowym oraz identyczne wypełnisko. Na ich chronologię wskazuje fragment ceramiki zalegający w obiekcie nr 4, charakteryzujący się zestawem cech technologicznych typowych dla naczyń kultury łużyckiej.

Uściślenie datowania przyniosło oznaczenie radiowęglowe próbki węgla drzewnego z obiektu nr 8². Uzyskano wynik 2750 +/-70 BP (MKL-2692; ryc. 7). Biorąc pod uwagę przedział prawdopodobieństwa 95,4% oraz przypuszczalny efekt tzw. starego drewna, należy uznać, że wynik wskazuje na osadnictwo związane z przedziałem obejmującym IV i 1. połowę V okresu epoki brązu.

Podsumowując powyższe obserwacje i ustalenia, można przyjąć, że odkryte obiekty, w tym zapewne także trzy zachowane szczątkowo jamy o nieokreślonej funkcji, wiązać można z jedną – zapewne dość krótkotrwałą – fazą osadniczą ludności kultury łużyckiej.

Odrębnym zagadnieniem jest funkcja odkrytych obiektów. Ze względu na stan zachowania próbie interpretacji poddać można pięć jam z wypełniskiem kamiennym (obiekty nr 4–8). Generalnie wszystkie są w zarysie owalne, o średnicach około 1 m. Cechuje je regularnie nieckowaty profil, zazwyczaj sięgający około 0,5 m. Każdy z tych obiektów zawierał nieco ponad ćwierć metra sześciennego otoczków kamiennych³. Biorąc pod uwagę obserwowany stan zniszczenia stanowiska można przyjąć, że pierwotnie głębokość obiektów przekraczała 0,7–0,8 m, a średnice zawierały się pomiędzy 1,2 a 1,5 m. W takim przypadku objętość zdeponowanych w nich kamieni sięgałaby około 1 m³ i więcej. Okazuje się zatem, że w rezultacie przeprowadzonych badań wykopaliskowych zarejestrowano ślad aktywności przedstawicieli kultury łużyckiej, którzy w relatywnie krótkim czasie funkcjonowania stanowiska (?) zgromadzili i trwale zdeponowali w ziemi nie mniej niż około 5 m³ otoczków.

Zebranie takiej ilości surowca kamiennego było niewątpliwie czasochłonnym i pracochłonnym przedsięwzięciem, a więc o poważnym znaczeniu dla miejscowej

² Analizę wykonano w Laboratorium Datowań Bezwzględnych w Cianowicach.

³ Taki wynik uzyskano, posilując się wzorem na objętość kuli: $V = 4/3 \pi r^3$.

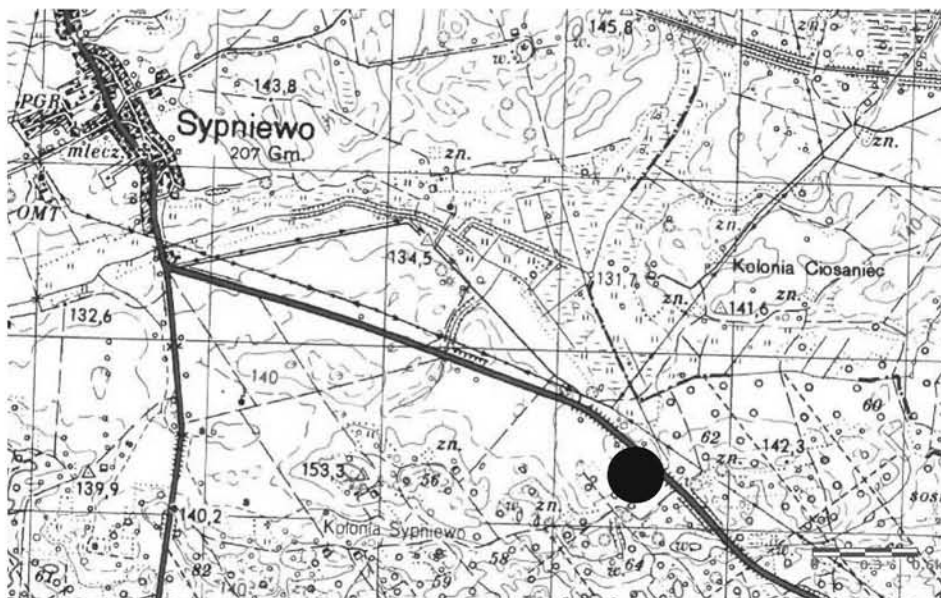
społeczności kultury łużyckiej. Nie wydaje się, aby jakkolwiek argument przemawiał za osadowym charakterem tych obiektów. Przede wszystkim, nawet przy całkowitym zniszczeniu pozostałych relikwów osady, w warstwie humusu występowałby liczny materiał ceramiczny. Ponadto nie ma żadnych przesłanek wskazujących na wykorzystywanie tak skoncentrowanych kamieni w charakterze obiektów gospodarczych – szeroko pojętą funkcję grzewczą wyklucza brak śladów wtórnego przepalenia i spalenizny oraz węgla drzewnych, poza jedną drobną bryłką z obiektu nr 8. Niektóre z otoczków kruszyły się wprawdzie podczas prowadzonej eksploracji, ale był to efekt procesów erozji, a nie przegrzania.

Nielicznych, niemniej jednak coraz częstszych analogii dla omawianych obiektów dostarczają wyniki badań prowadzonych na Pomorzu, na cmentarzyskach wiązanych z tzw. kręgiem łużycko-pomorsko-jastorfskim (np. Krzyszowski 1998, 158). Są one identyfikowane jako bezpopielnicowe obiekty grobowe ze zwartym układem otoczków kamiennych sięgających dna jamy, względnie z układem bruków wielowarstwowych⁴. Przykłady tego typu pochówków znane są m.in. z Czarnowa, stan. 3 (Kostrzewski 1958, 257–258; Malinowski 1961, t. I, 107–108), Mierzyna, stan. 2 (Kostrzewski 1958, 289; Malinowski 1961, t. I, 332) i 37 (Kozłowska 1999, 131–163) czy Wołczkowa, stan. 1 (Kostrzewski 1958, 340; Malinowski 1961, t. II, 254). Bardzo bliskie analogie, także w ujęciu geograficznym, znane są także z Maszkowa, stan. 5 (Krzyszowski 2009, 239, 253, ryc. 8) oraz Sitna, stan. 11a (Krzyszowski 1998). Odkryte tam obiekty interpretowane są jako domniemane groby jamowe (nr 2 i 3 w Maszkowie oraz nr 2–14 w Sitnie). Charakteryzują się identyczną chronologią, zbliżonymi wymiarami, rodzajem wypełniska oraz równie ubogim inwentarzem jak zarejestrowane w Sypniewie obiekty nr 4–8.

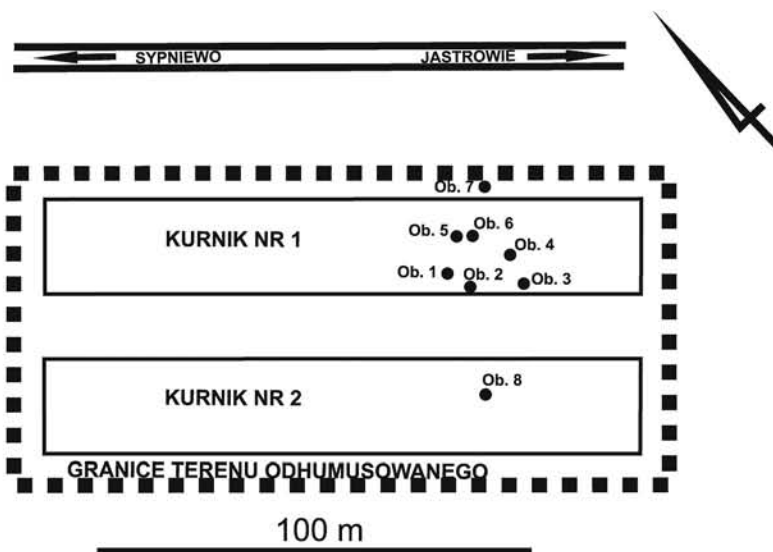
W świetle powyższych obserwacji uzasadnione wydaje się stwierdzenie, że w Sypniewie odkryto niewielkie płaskie bezpopielnicowe cmentarzysko ludności kultury łużyckiej. Obecnie odkrycia tego typu nekropoli są rzadko odnotowywane w literaturze przedmiotu. Wydaje się jednak, że może to być nie tyle wynikiem ich sporadycznego rejestrowania, ile problemów związanych z identyfikacją. Jest ona niełatwa w przypadku stanowisk jednofazowych, a jeszcze trudniejsza, a często nawet niemożliwa, na stanowiskach wielokulturowych. W miarę rozwoju badań wykopaliskowych i przyrostu źródeł będących ich efektem zwiększać się jednak będzie także ewidencja nekropoli ludności kultury łużyckiej.

---

⁴ Dziękuję Panu Andrzejowi Krzeszowskiemu za wskazówki i życzliwe uwagi.

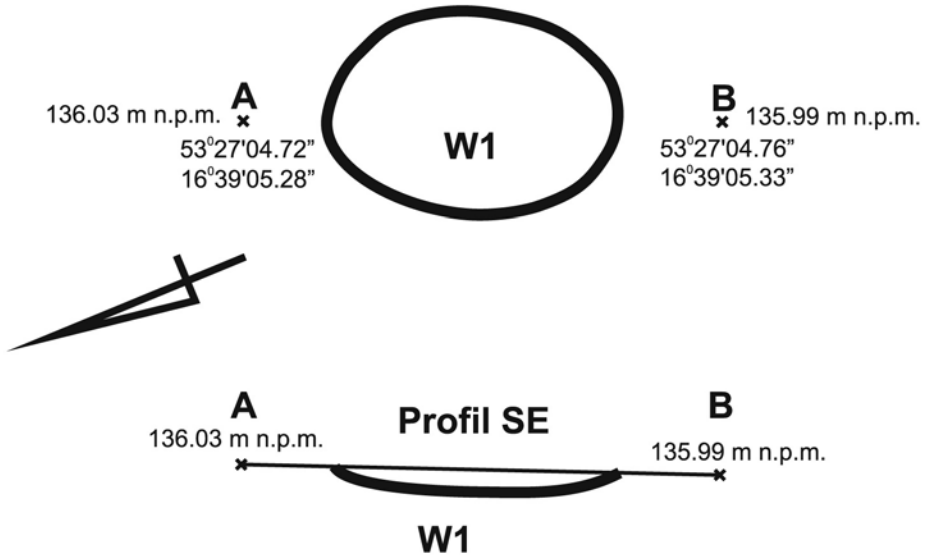

Ryc. 1. Lokalizacja stanowiska 16 w Sypniewie, gm. Jastrowie. Rys. J. Rola
 Fig. 1. Location of site 16 in Sypniewo, Jastrowie commune. Drawn by J. Rola

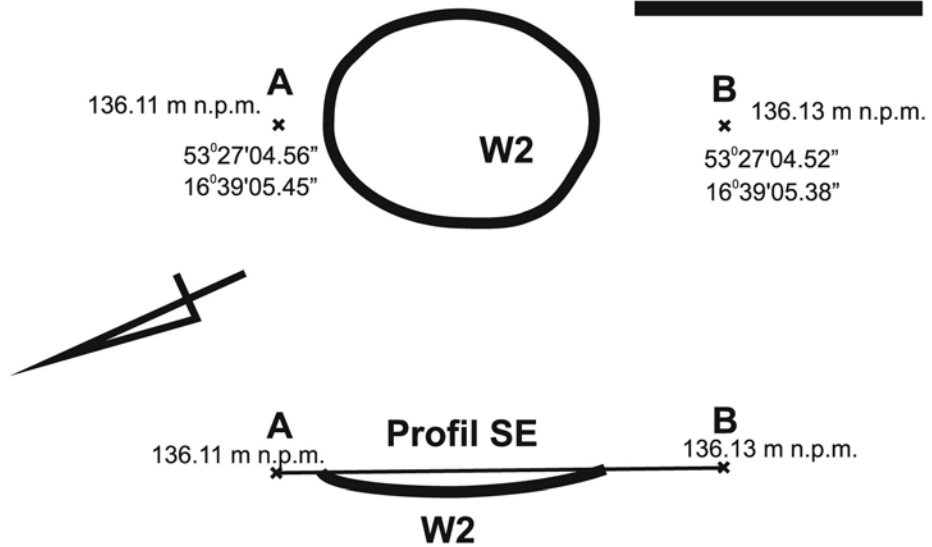

Ryc. 2. Sypniewo, stan. 16. Lokalizacja obiektów w granicach inwestycji. Rys. J. Rola
 Fig. 2. Sypniewo, site 16. Location of features within the construction work. Drawn by J. Rola

Obiekt 1

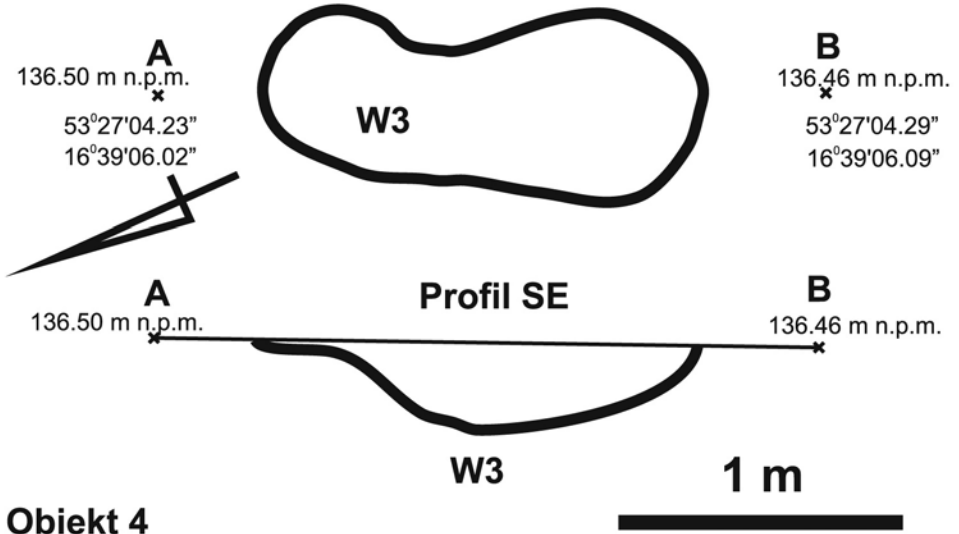

Obiekt 2

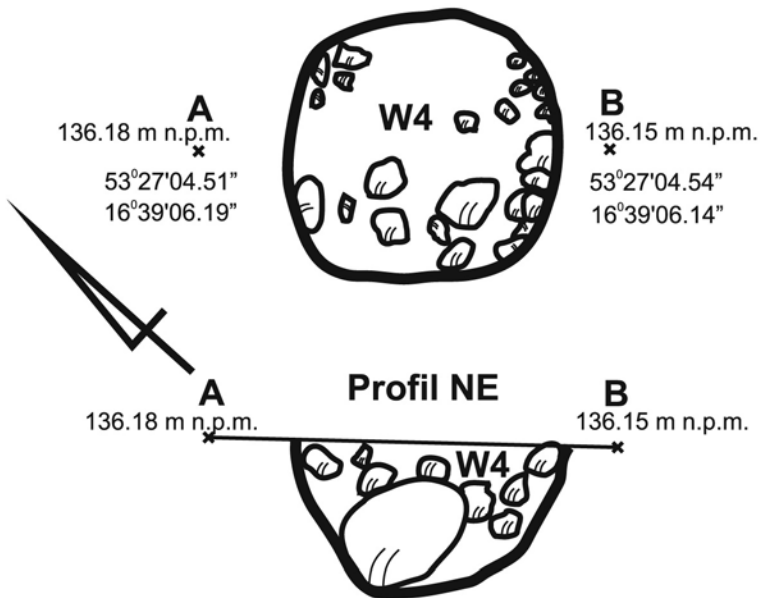

Ryc. 3. Sypniewo, stan. 16. Plany i profile obiektów nr 1 i 2. Rys. J. Rola
Fig. 3. Sypniewo, site 16. Plans and sections of features 1 and 2. Drawn by J. Rola

Obiekt 3

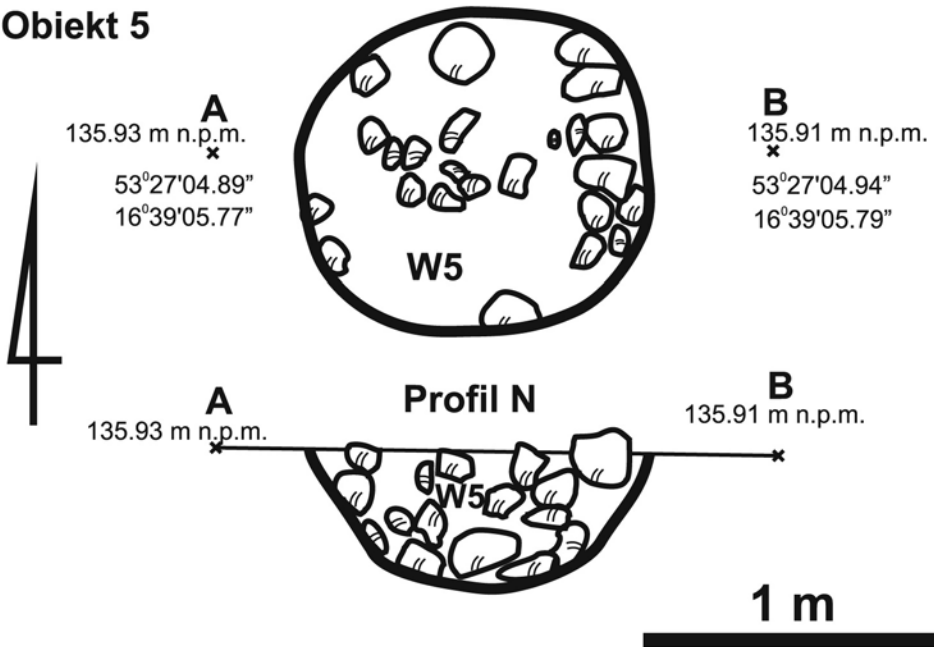

Obiekt 4

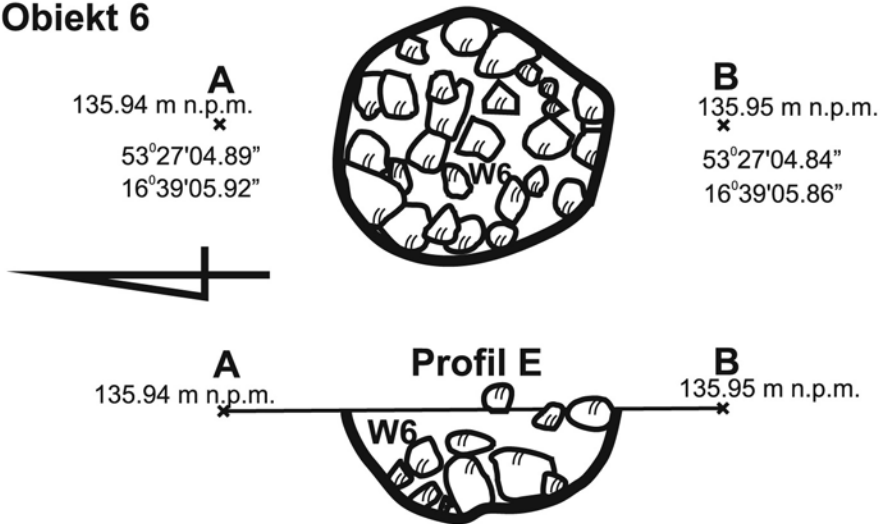

Ryc. 4. Sypniewo, stan. 16. Plany i profile obiektów nr 3 i 4. Rys. J. Rola
Fig. 4. Sypniewo, site 16. Plans and sections of features 3 and 4. Drawn by J. Rola

Obiekt 5

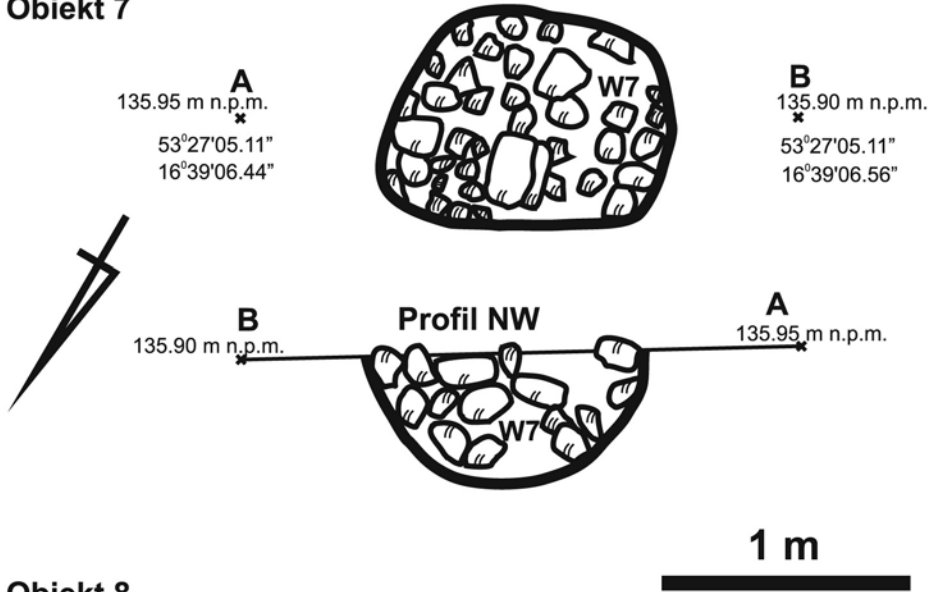

Obiekt 6

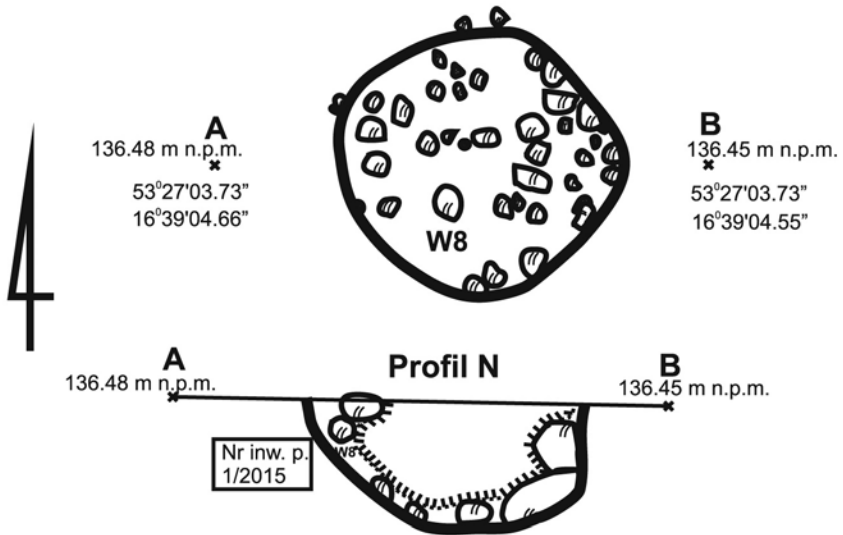

Ryc. 5. Sypniewo, stan. 16. Plany i profile obiektów nr 5 i 6. Rys. J. Rola
Fig. 5. Sypniewo, site 16. Plans and sections of features 5 and 6. Drawn by J. Rola

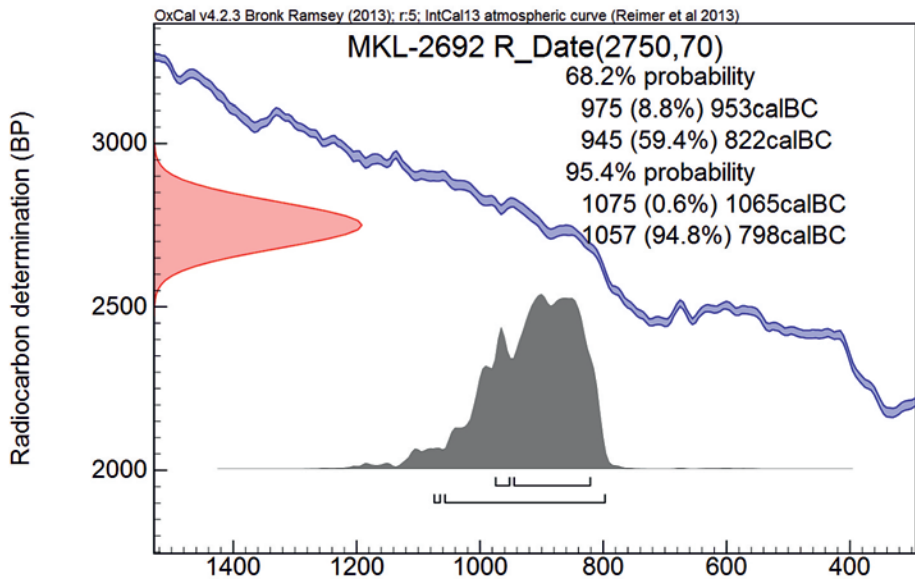
Obiekt 7

Obiekt 8

Ryc. 6. Sypniewo, stan. 16. Plany i profile obiektów nr 7 i 8. Rys. J. Rola
Fig. 6. Sypniewo, site 16. Plans and sections of features 7 and 8. Drawn by J. Rola

Ryc. 7. Sypniewo, stan. 16. Wynik kalibracji datowania radiowęglowego próby z obiektu nr 8, MKL-2692

Fig. 7. Sypniewo, site 16. The result of radiocarbon dating calibration of sample from feature No. 8, MKL-2692

Literatura

- Gilewska S. 1999. Współczesne środowisko przyrodnicze. Rzeźba. W: L. Starkel (red.), *Geografia Polski. Środowisko przyrodnicze*. Warszawa, 243–288.
- Kostrzewski J. 1958. *Kultura łużycka na Pomorzu*. Poznań.
- Kozłowska D. 1999. Wyniki badań prowadzonych na cmentarzysku ciałopalnym w Mierzynie, gm. Dobra Szczecińska. *Materiały Zachodniopomorskie* 45, 131–163.
- Krzyszowski A. 1998. Badania ratownicze w Sitnie k. Szczecinka, woj. koszalińskie. *Materiały Zachodniopomorskie* 44, 143–170.
- 2009. Wyniki badań archeologicznych na trasie budowy gazociągu relacji Mosty k. Goleniowa – Gorzysław k. Trzebiatowa (woj. zachodniopomorskie). W: *Acta Archaeologica Pomoranica* 3. Szczecin, 235–268.
- Malinowski T. 1961. *Katalog cmentarzysk ludności kultury łużyckiej w Polsce I–II*. Warszawa.

**An attempt of interpretation of the results of excavations on the Lusatian
culture site in Sypniewo, Jastrowie commune
Summary**

Site No. 16 in Sypniewo, Jastrowie commune (AZP 30-25/16) was discovered in 1996 during surface prospection. Back then there were found three fragments of the Lusatian culture pottery. In 2015, in connection with construction works within the site were conducted archaeological excavations, which resulted in discovery and exploration of eight features dated to IV and the first half of V period of the Bronze Age. Five of them have a similar size, shape in plan and in section as well as identical fill. All of them, probably including also three preserved fragmentarily pits of unidentified function can be associated with one, probably fairly short-term settlement phase of the Lusatian culture. Based on Pomeranian analogies it can be assumed that in Sypniewo was discovered a small flat urnless burial ground of the Lusatian culture population.

dr Jarosław Rola
Muzeum Okręgowe w Pile
jrola@muzeum.pila.pl